

**NIJVERE
NOABERS
ROND
DE REEST
17 FEBRUARI 2023**

INHOUDSOPGAVE

PLEIDOOI IN HET KORT	5
DE REEST IN DE LOOP DER TIJDEN	6
NIEUWE TIJDEN, NIEUWE KANSEN	7
GROENLINKS DRENTHE EN OVERIJSEL STELLEN VOOR	8

PLEIDOOI IN HET KORT

De Reest is een unieke hoogveenbeek die de grens tussen Drenthe en Overijssel markeert. We zien in het Reestdal een mooi cultuurlandschap waar natuur en voedselproductie elkaar afwisselen. Aan de noordzijde domineert de natuur, terwijl de zuidelijke zijde vooral landbouwkundig in gebruik is.

Voor de verdere ontwikkeling van de natuur, waarvoor afspraken zijn gemaakt en die in 2027 zouden moeten zijn gerealiseerd, is nauwelijks geld beschikbaar.

Maar drie crises bieden kansen. Voor de aanpak van de **klimaatcrisis** komt vanuit Den Haag de komende jaren heel veel geld beschikbaar, denk aan waterprojecten voor klimaatadaptatie. Datzelfde geldt voor de **stikstofcrisis**: hier zien we grote geldstromen voor innovatieve landbouw, bijvoorbeeld agrarisch natuurbeheer en groen-blauwe diensten.

En dan is er de **biodiversiteitscrisis**: veel soorten, denk aan vogels en bijen, nemen fors in aantallen af, wat de voedselproductie bedreigt.

Budgetten voor klimaat, stikstof, Kaderrichtlijn Water en N2000 komen zo samen.

Klimaat, stikstof en biodiversiteit bieden nieuwe kansen om in het Reestdal een robuust watersysteem te ontwikkelen, waarin plaats is voor landbouw en natuur.

Aan de Statenfracties van GroenLinks in Drenthe en Overijssel nu de uitdaging om met een Statenvoorstel te komen, waarin een nieuwe regiodeal wordt voorgesteld om zo samen met partners in het gebied een plan te ontwikkelen.

DE REEST IN DE LOOP DER TIJDEN

Het Reestdal, wel eens genoemd 'het mooiste kleine rivierdal van Nederland', is vernoemd naar de laaglandbeek De Reest. Het is een smal dal, waarin de enige hoogveenbeek van ons land 35 kilometer lang meandert op de grens van Drenthe en Overijssel. We zien er een grote rijkdom aan fauna en flora in het typische, voor beide provincies bijzondere, 'hoevenlandschap'. Het Reestdal vormt één landschappelijke eenheid, die wordt gekenmerkt door kleinschaligheid, nauwelijks rechte verkavelingen, oude houtwallen en bosjes, enkele grotere landgoederen en prachtige monumentale boerderijen.

De Reest wordt onderverdeeld in drie samenhangende gebieden.

Allereerst is er de bovenloop: de oorsprong van de beek in het ontginningsgebied Drogteropslagen-Lutten-De Krim-Slagharen.

Dan het middendeel: Avereest-Wildenberg-Rabbinge. En ten slotte de benedenloop van IJhorst-De Wijk naar Meppel.

Bij de grensbeek zijn twee provincies, vier gemeenten en één waterschap betrokken. Het beekstelsel omvatte ooit 30.000 ha, waar nu nog zo'n 3.000 ha beekdal van over zijn.

Decennia lang zijn aan weerszijden van de beek plannen gemaakt om hem te normaliseren. Gelukkig is dit — op het bovenstroomse deel na — niet gelukt.

Eind vorige eeuw nog is geprobeerd het beekdal onder te brengen in het natuurnetwerk N2000. Dit ging niet door, omdat het dominante habitatype 'dotterbloemgrasland' niet werd erkend als voldoende waardevol om mee te tellen in de nominatie. Eind vorige en begin deze eeuw hebben de beide landschapsbeheerorganisaties en opeenvolgende waterschappen veel gedaan aan herstel, inrichting en beheer. Dit ging gepaard met de inzet van de beide provincies en enkele ruilverkavelingen (kopen, ruilen en inrichten met extra Haags en Brussels geld).

Door de plannen en afspraken voor natuurherstel trok staatssecretaris Bleker begin 2010 een streep. Aanvankelijk lag er één beheersplan voor het hele gebied; nu zijn het er twee: een voor het Drentse en een voor het Overijsselse deel.

Het waterschap en de beide landschapsbeheerorganisaties werkten intussen wel door. Maar de beide provincies hadden verschillende prioriteit met de inzet van geld. De ruilverkavelingen rond Zuidwolde en rond Staphorst zijn vervolgens verschillend ingevuld.

Ondertussen stroomt de Reest onverschrokken, slingerend en kronkelend, door de nieuwste meanders bij Drogteropslagen naar de oude handelsstad Meppel.

NIEUWE TIJDEN, NIEUWE KANSSEN

Ondertussen is er weer geld voor de provincies, maar het is de vraag of de afspraken van voorjaar 2010 met plannen, die in 2017 zouden zijn uitgevoerd, de nieuwe streefdatum van 2027 halen.

Sterker: ondanks het feit dat er rijks- en provinciaal geld op de plank ligt, haalt zonder extra inzet noch Drenthe, noch Overijssel zijn natuurdoelen zoals die zijn vastgelegd in de Ecologische Hoofdstructuur.

Aan de noordzijde van de Reest — op Drents grondgebied — zijn de landschappelijke waarden verbeterd; in Overijssel is recent meer sprake van landbouwkundig gebruik en inrichting.

Aan de Drentse kant van de Reest moeten nog 144 van de aangewezen 224 ha een nieuwe functie krijgen. Daarnaast wachten nog 304 ha van de 661 ha op herinrichting. Dit zou oorspronkelijk moeten gebeuren vóór 2017; de nieuwe eindtermijn is 2027. De afspraak is dat in dat jaar ook de afspraken in de Kaderrichtlijn Water moeten zijn gerealiseerd.

Behalve de uitdagingen op het gebied van natuur (biodiversiteit) en water (KRW; drinkwater) is er de stikstofproblematiek, die zich in alle heftigheid voordoet op de boerenbedrijven. De hoeveelheid mest leidt op veel plekken tot een veel te hoge uitstoot van ammoniak. De uitdaging om die fors terug te brengen wordt nog eens versterkt door de afbouw van de derogatieregeling.

De wal keert nu het schip; na decennia van pappen en nathouden, waarbij boeren van de ene in de andere regeling vielen en de agrosector is kapot gereguleerd, komen er nu ingrepen. Dat boeren zich niet gehoord

en afgewezen voelen en geen waardering ervaren is een logisch gevolg van de 'one size fits all' aanpak van de regering. Eindelijk is het besef nu ingedaald dat er maatwerk nodig is, omdat de situatie op ieder boeren erf anders is en verschilt vanwege grondsoort, ligging en activiteit. Het perspectief komt voort uit een natuur, water en bodem die kwalitatief op orde zijn en zo een kernvoorwaarde vormen voor succesvol agrarisch ondernemen. Boerenbelang en maatschappelijk belang die sporen, bieden een duurzaam perspectief voor een waardevol cultuurlandschap.

Een drietal crises hangen als donderwolken boven ons land, en hiermee boven het Reestdal: de **Klimaatcrisis**, de **Stikstofcrisis** en de **Biodiversiteitscrisis**. Het Kabinet Rutte-4 heeft grote sommen geld beschikbaar gesteld voor de aanpak van de gevolgen van deze crisis: de zakken van Kaag zijn nóg dieper dan die van Hoekstra....

Dit biedt kansen. Door nieuwe ideeën en plannen op te hangen aan de kapstokken Klimaat, Stikstof en Biodiversiteit kan de ontwikkeling van het Reestdal nieuwe impulsen krijgen. Zo kan in het kader van klimaatadaptatie worden gewerkt aan plannen om in tijden van droogte water vast te houden en bij veel regenval waterberging te realiseren. Daarbij is drinkwaterwinning uit oppervlaktewater een optie. In het kader van stikstofreductie kan worden gedacht aan agrarische innovaties, zowel in de melkveehouderij als de akkerbouw: activiteiten alleen daar doen waar het qua bodem en waterhuishouding voor de hand ligt en inzetten op bijvoorbeeld agrarisch natuurbeheer, groen-blauwe diensten en extensieve recreatie die daarbij past.

GROENLINKS DRENTH EN OVERIJSSSEL STELLEN VOOR

De Statenfracties van GroenLinks in Drenthe en Overijssel stellen voor om via een proefproject de nieuwe kansen voor het Reestdal in kaart te brengen en een ontwikkelingsprogramma met concrete maatregelen op te stellen als antwoord op de klimaat-, stikstof- en biodiversiteitsproblematiek, waarbij meteen de afspraken vanuit natuurbeleid en KWR worden ingevuld.

In ons Manifest staat verbinding voorop: plannen worden ontwikkeld vanuit het gebied met inbreng van alle belangen. Van boeren en burgers. Van natuur en voedselproductie. Met evenwicht tussen de landbouw- en natuurbelangen. Provincies en gemeenten werken samen met organisaties voor landbouw en landschap.

De regie ligt wat GroenLinks betreft bij waterschap DOD.

Vanuit de naobergedachte wordt gewerkt aan concrete doelen en plannen. Zonder rompslomp, en vooral vanuit vrijwillige vormen van afstemming en samenwerking. Met haalbare en herkenbare resultaten, die mensen aanspreken en de kwaliteiten van

dit unieke grensoverschrijdende gebied verhogen. De Reest als klimaatbuffer met minder wateroverlast voor Meppel en minder kans op verdroging.

We pleiten voor verbetering van de natuurwaarden en een duurzamer landbouwkundig gebruik. Een melkveehouderij en vetweide die meer lonend is en een effectievere, goedkopere en duurzame voedselproductie oplevert. Meer natuur, meer water, met lonende groen-blauw-paarse diensten als permanente regenboog over de Reest.

De Klimaatagenda, de Kaderrichtlijn Water en de natuurdoelen werken hand in hand met innovatieve en verbrede landbouw, zoals landschapslandbouw en kringlooplandbouw, samen om zo minder stikstof en minder CO2 uitstoot te bewerkstelligen.

Verschillende beleidsthema's komen zo samen. Water langs onder meer klimaatadaptatie, waterkwaliteit (KRW). Landschap, bos en natuur via de bos- en landschapsstrategie.

Landbouw met bijvoorbeeld kringlooplandbouw. Energie, denk aan het vastleggen van CO2. Lokale economie, bijvoorbeeld energiecoöperaties, bouw- en rietdekkersbedrijven, horeca en recreatie.

We stellen een 'slimme' methodiek voor, die zonder de knellende kaders van de N2000 wetgeving, toch leidt tot wat we willen: een landschappelijke kwaliteitsslag in het Reestdal. Met een regierol voor waterschap DOD. Niet zwaar aangezet binnen gebruikelijke omslachtige procedures, maar bovenal slagvaardig.

Naast deze inhoudelijke innovatie denken we aan een procesinnovatie: de aanpak van het Reestdal gebeurt niet top-down, maar bottom-up, bijvoorbeeld via de methodiek Burgerberaad (David van Reijbroek), hierbij de participatiegedachte van de Omgevingsvisie volgend.

Wij stellen voor dat de Statenfracties van GroenLinks in Drenthe en Overijssel zich sterk maken voor een Statenvoorstel dat, gesteund door andere partijen, een nieuwe regiodeal voor het Reestdal op de agenda zet. Met zicht op een proefproject met als pijlers klimaat, stikstof, landbouw en natuur, waarin verschillende

doelen elkaar versterken en verschillende geldstromen samenkomen.

Twee provincies die met een waterschap samenwerken aan een materie-integraal project via een bottom-up aanpak. In afstemming en zonder knellende structuren. Dat is een vooruitstrevende gedachte. Zeker als ook de vier aanliggende gemeenten en de landbouw- en natuurorganisaties hierin gaan participeren.

De klimaatcrisis, de stikstofcrisis, de biodiversiteitscrisis: het is niet de vraag of en in hoeverre de gevolgen ondragelijk worden, maar wanneer. Handelen moet, nu het nog kan.

Daarvoor is moed nodig.

De bal ligt op het veld. Wie pakt hem op?

Oud Avereest / Pieperij, 17 februari 2023

Statenfracties GroenLinks in Drenthe en Overijssel

GROENLINKS